

Libris
Colecția: LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Editor MIRCEA PETEAN

Respect pentru oameni și cărți

Coperta: Dinu Virgil, cu o ilustrație după Paul Klee, *Carte deschisă*.

Traducere după:

Escolios a un texto implícito (Selección), Villegas Editores,

Bogotá, 2002

El reaccionario auténtico, Revista de la Universidad de Antioquia (Medelin), numărul 314, octombrie-decembrie, 2013

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Gómez Dávila, Nicolás

Marginalii la un text la un text implicit / Nicolás Gómez Dávila ; în românește de Ioan Milea. - Florești : Limes, 2020

ISBN 978-606-799-378-3

I. Milea, Ioan (trad.)

821.134.2

© SUCCESORII LUI NICOLÁS GÓMEZ DÁVILA

© Ioan Milea, pentru prezenta traducere

© Editura Limes, pentru această ediție

Editura Limes

Str. Castanilor, 3

407280 Florești – Cluj

Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022

Email: edituralimes2008@yahoo.com

www.edituralimes.ro

Nicolás Gómez Dávila

MARGINALII LA UN TEXT IMPLICIT

În românește de Ioan Milea

LIMES

2020

le lor nemuritoare. Reacționarul scapă servituții istoriei pentru că merge, în pădurea umană, pe urma pașilor divini. Oamenii și faptele sunt, pentru reacționar, o carne servilă și muritoare pe care o însuflețesc suflări de dincolo. A fi reacționar înseamnă a apăra cauze ce nu se învârt pe tabla de șah a istoriei, cauze ce nu contează dacă sunt pierdute. A fi reacționar înseamnă a ști că nu descoperim decât ceea ce credem că inventăm; înseamnă a admite că imaginația noastră nu creează, ci despoaie trupuri gingașe. A fi reacționar nu înseamnă a îmbrățișa anumite cauze, nici a pleda pentru anumite scopuri, ci a ne supune voința unei necesități ce nu constrânge, a ne abandona libertatea în mâinile unei exigențe ce nu impune; înseamnă a întâlni evidențe ce ne călăuzesc, adormite, pe țărmul unor heleșteie milenare. Reacționarul nu e visătorul nostalgic al unor vremuri apuse, ci un vânător de umbre sacre pe coline eterne.

CUPRINS

Notă introductivă	5
Marginalii la un text implicit	9
Reacționarul autentic	185

Iubirea e actul care își transformă obiectul din lucru în persoană.

Iubirea înseamnă a te învârti neîncetat în jurul impenetrabilității unei ființe.

Celui ce trăiește în lumea modernă nu îi nemurirea sufletului îi e greu să creadă, ci în simpla lui existență.

Lumea nu îl respectă decât pe creștinul care nu se scuză.

Două condiții sunt necesare pentru a se naște o aristocrație: ca legile să nu o împiedice și să nu o favorizeze.

În vremuri aristocratice, ceea ce are valoare nu are preț; în vremuri democratice, ceea ce are preț nu are valoare.

Mediocritatea noastră nu are importanță, dacă, în loc de a o coborî la invidie, o înnobilăm ca vasalitate.

Arta populară e arta poporului care poporului nu-i pare a fi artă. Ceea ce îi pare a fi artă e arta vulgară.

Opera de artă nu are, propriu-zis, semnificație, ci putere. Presupusa ei semnificație e forma istorică a puterii ei asupra privitorului vremelnice.

Artele mor prin autofagie.

Mai grav decât moartea artelor e că, moarte, nu vor să tacă.

A picta bine e și astăzi la fel de greu ca întotdeauna, a picta rău e mai ușor.

În secolul acesta am văzut avangarda devenind un academism.

Artistul e un personaj tragic: răscumpărător al obiectului, nu al lui însuși.

Diavolul folosește virtuțile omului de știință, dar din artist nu ajunge să folosească nici măcar viciile.

Ateul nu-i iartă niciodată lui Dumnezeu inexistența sa.

Creștinii lui Nietzsche nu sunt cei de ieri, ci cei de azi. Istoric inexact, dar uneori profet.

Dacă se aspiră doar la a dota cu un număr crescând de produse un număr crescând de ființe, fără a conta nici calitatea ființelor, nici a produselor, atunci capitalismul e soluția perfectă.

Capitalismul și socialismul au început deja să ofteze împăcate unul în brațele celuilalt.

Catastrofa Lisabonei i-a părut secolului al XVIII-lea un scandal metafizic. Scandalurile metafizice din acest secol le par contemporanilor simple catastrofe.

Lucrul cel mai tragic în majoritatea tragediilor e inutilitatea lor.

Nu trebuie să ne consacram decât unor cauze pe care înfrângerea le lasă intacte.

Psihologul locuiește suburbiile sufletului, iar sociologul periferia societății.

Regimurile politice pot fi civilizate doar de ceea ce istoria îngăduie rareori: dănuirea.

O societate civilizată e aceea în care durerea și plăcerea fizică nu sunt singurele argumente.

Omul actual oscilează între rigiditatea sterilă a legii și vulgara dezordine a instinctului.

Nu e niciodată de-ajuns să nu fii de acord pentru a o nimeri; chiar dacă astăzi pentru a greși e de-ajuns să fii de acord.

Se apropie vremurile în care va putea supraviețui doar cel ce se târăște.

Pentru a scandaliza pe cineva e de-ajuns, astăzi, să-i propui să renunțe la ceva.

Biserica îi ierta pe păcătoși, astăzi a hotărât să ierte păcatele.

Adevărul e suma evidențelor incoerente.

Prețul comunicării e trivialitatea.

Dialogul între comuniști și catolici a devenit posibil de când comuniștii îl falsifică pe Marx, iar catolicii pe Christos.

Fiecare generație o critică pe cea de dinainte, pentru a comite, în împrejurări asemănătoare, eroarea inversă.

Surâsul e divin, râsetul, uman, hohotul, animalic.

Nimeni nu e ridicol fiind ceea ce e, oricât de ridicol ar fi ceea ce e.

Obişnuim să cerem drepturi pentru a putea încălca datorii.

Dacă reacţionarul nu se trezeşte conservator, era vorba doar de un progresist paralizat.

Creație e termenul favorit al celor ce combină rețete.

Catolicul trebuie să-și simplifice viața și să-și complice gândirea.

Omenirea are nevoie de creștin nu pentru a făuri viitorul, ci pentru a-l putea înfrunta.

Creștinismul ia asupra sa mizeria istoriei, așa cum Christos o ia pe a omului.

A fi creștin înseamnă a nu fi singur, oricare ar fi singurătatea ce ne înconjoară.

Fundalul literaturii moderne îl constituie o creștinătate muribundă. Secularizarea lumii culminează cu generația de dinaintea primei generații romantice. Literatura modernă nu e, astfel, o insurecție împotriva creștinismului, ci împotriva celor ce-i uzurpă moștenirea.

Criticul actual nu se lasă până nu face ilizibilă cartea pe care o comentează.

Cultivat e omul care nu face din cultură o profesie.

Cele trei ipostaze ale egoismului: individualismul, naționalismul, colectivismul. Trinitatea democratică.

Democrația e regimul politic în care cetățeanul le încredințează interesele publice celor cărora nu le-ar încredința niciodată interesele sale private.

Libris
Respect pentru oameni și cărți

Acolo unde cred cu toții că au dreptul să conducă
ajung cu toții să prefere să conducă unul singur.

Democrația ateniană nu-i entuziasmează decât pe cei
ce îi ignoră pe istoricii greci.

Până și diavolul pare a-l fi părăsit pe omul actual.

Determinismul e ideologia perversiunilor omenești.

Dumnezeu nu e un substitut.

Dovezile existenței lui Dumnezeu abundă pentru cel
ce nu are nevoie de ele.

Problema nu e atât că mentalitatea modernă neagă
existența lui Dumnezeu, cât că nu reușește să dea un
sens acestui cuvânt.

Greu nu e să credem în Dumnezeu, ci să credem că îi
pasă de noi.

Îndoielile nu se risipesc una câte una: se topesc într-
un spasm de lumină.

Pentru a înțelege se cuvine să simplifici, mai întâi, cu
îndrăzneală și apoi să complici fără milă această sim-
plificare.

Un adevăr confuz face mai puțin decât o greșeală
limpede.

Un sceptic e un filosof care nu a avut timp să devină
creștin.

A da discursului religios limpezimea marilor proze
sceptice.

Nimic nu-l costă mai mult pe scriitor decât să se re-
semneze cu calitățile sale.

Scriitorul mare pare a inventa ceea ce spune, pentru
că o proză desăvârșită înlătură amintirea întregii bâl-
bâieli ce o precedă.

Nimic nu e îndeajuns de important pentru a nu con-
ta cum e scris.

Nu contează sordida penumbră organică din care se
naște ideea, ci durul ei vârf de diamant.

Realitățile spirituale mișcă prin prezența lor, cele
senzuale prin absența lor.

Statistica e unealta celui ce renunță la înțelegere
pentru a putea manipula.

Nu merită osteneala să-l asculți pe cel ce nu poate
promite un prezent etern.

Norma etică ne interzice să-i privim pe oameni ca
mijloace și pe Om ca scop.

Conștiința autonomă e o bestie nesățioasă.

Ca să treci dincolo de etică trebuie să o duci cu tine.

Orice etică sfârșește în pelagianism, orice pelagianism în deism, orice deism cu îngroparea lui Dumnezeu.

De putrefacția civilizației moderne nu te îndoiești decât într-o țară subdezvoltată.

Fără propagarea cultelor orientale și fără invaziile germanice, civilizația elenistică ar fi început, cu Roma, americanizarea lumii.

Mai degrabă decât rațiuni pentru a crede există rațiuni pentru a te îndoii de îndoială.

N-a existat niciodată conflict între rațiune și credință, ci numai între două credințe.

Credința nu e cunoașterea obiectului. Ci comunicarea cu el.

Fericirea e o clipă de tăcere între două zgomote ale vieții.

Progresul filosofic nu constă în apariția, ci în dispariția tezei.

În filosofie, precum în mit, detaliul contează prea puțin. Contează numai intuiția medulară.

Omul înțelege rareori că nu există lucruri durabile, dar că există lucruri nemuritoare.

Societatea viitorului: o sclavie fără stăpâni.

Viitorul apropiat va aduce probabil catastrofe extravagante, dar ceea ce amenință lumea în mod mai sigur nu e violența mulțimilor înfometate, ci îmbuibarea maselor plictisite.

Acum două sute de ani era îngăduit să ai încredere în viitor fără a fi cu totul stupid. Cine mai poate crede acum în actualele profeții, dat fiind că suntem acest minunat viitor de ieri?

Realitatea secolului al XX-lea înspăimântă mai puțin decât idealurile cu care visează să o corecteze.

Raționalismul e pseudonimul oficial al Gnosticismului.

Falsa eleganță e preferabilă vulgarității sincere. Cel ce locuiește într-un palat imaginar cere mai mult de la el însuși decât cel ce se tolănește într-o hrubă.

Adevărul stă în istorie, dar istoria nu e adevărul.

Ca și cum am cerceta ce spune un *scholar* englez despre ceea ce opinează un *Gelehrte* german cu privire la ceea ce credea un umanist italian despre referirea pe care o face un comentator latin la ceea ce

afirma un erudit alexandrin în legătură cu un tragic atenian.

Cine e mai mult decât locul jalnic al unei epifanii?

În fața splendorii civilizațiilor omul care cunoaște omul simte nu atât mândrie, cât surpriză.

Adultul e un mit al copilului.

Frate ne e nu cel ce are o formă trupească asemănătoare cu a noastră, ci cel ce palpează același mister.

Puterea sa nu îi îngăduie omului să concureze cu Dumnezeu, dar îi e de-ajuns pentru a o înlocui pe a diavolului.

Mulți îl iubesc pe om numai pentru a-l uita pe Dumnezeu cu conștiința împăcată.

Smerenia e condiția epistemologică a anumitor percepții.

Văzută dinspre Dumnezeu, realitatea e idee; văzută dinspre om, ideea e realitate.

Necredința nu e un păcat, ci o pedeapsă.

Ajungem mereu să ne fie rușine că am împărtășit un entuziasm colectiv.

Monade identice ce se înfruntă cu un individualism feroce.

E de-ajuns să admiri doar ce e admirabil pentru a rămâne singur.

Ce contează nu e ceea ce vine din străfundul sufletului, ci ceea ce îl copleșește.

O diplomă de dentist e respectabilă, dar una de filosof e grotescă.

Orice căsnicie de intelectual cu partidul comunist ajunge la adulter.

Intelectual nu e cel ce gândește, ci cel ce își dă cu părerea.

Inteligența e arta de a alege din ceea ce oferă inconștientul.

Orice dreaptă din vremea noastră nu e altceva decât o stângă de ieri, dornică să digere în pace.

Ordinea ierarhică e singura care nu expulzează și nu suprimă.

A educa este astăzi o treabă specializată și problematică. O societate ierarhizată, în schimb, educă spontan.